

Örökzöld téma – az erdei vadkár

Legutóbb a Lap novemberi számában olvashattunk róla *dr. Bán István* tollából. Szabadjon ezzel kapcsolatban néhány észrevételt tennem.

Az erdei faállományt ért vadkárnak tudvalévően három „szereplője” van, a fa, a vad és a kerítés. (Az egyéb védekezési módot talán elhagyhatjuk, mert a „sikerük” elenyésző.) Nagyon nehéz a vadlétszám és a kár közötti összefüggést úgy megtalálni, ha nem tudjuk, mennyi a kerítéssel védett erdő. Mekkora hányada van bekerítve a felújítás alatt levő erdőnek, melyik kerítés tölti be a hivatását és melyik nem. (Elhanyagolt, lyukas, kapuja tárva-nyitva.) Különösen nehéz különböző időszakok között összehasonlítást tenni, ha nem tudjuk, hogyan változott közben a bekerített területek aránya. Talán ez is okozhatja a Szerző által észlelt „borzasztó nagy ellentmondást”.

Szélső esetben, ha minden erdőt bekerítenénk, belőle a vadat „kikerítenénk”, boldogan mondhatnánk, nincs többé vadkár. A feltételezés ugyan abszurd, de mégis erősen haladunk feléje. A Dél-alföldön például már felhagytunk a kocsányos tölgyesek természetes felújításával, kerítés védelmében mesterséges erdősítést végzünk. Ez esetben „csak” az a sok százmillió forint a nemzetgazdaság kára, amit a kerítésekre kifizetünk, ami pedig normális gazdálkodás mellett fölösleges lenne. Jellemző, hogy kerítések eddig nagyrészt állami területen épültek, bizonyoságul, hogy az állam pénzével most is könnyű kézzel bánunk. Igaz, a magánszektor az akácosokon és nyárasokon kívül alig merészel más fajtájú erdőt telepíteni, éppen a fenyegető vadkár miatt.

Ismeretes, hogy az élőlények a minél több utód létrehozására törekednek a faj fennmaradása érdekében, mintegy előre számolva azzal, hogy az utódok egy része bizony nem éri meg a felnőttkort. Az erdei fák is több makkot teremnek, mint amennyi a felújulásukhoz szükséges. A Szerző a „makkvesztés” pl. a tölgy esetében mintegy 87–96%-ra teszi, amit megfigyelése szerint a természeti körülmények okoznak (fagy, kiszáradás stb.). Mintegy azt sugallva ezzel, hogy ez sokkal több annál, mint ami a vad számlájára írható. Igenám, de a baj akkor történik, ha a vad éppen azt a bizonyos 4–13%-ot szedi fel, amit elkerültek a pusztulást okozó „természeti körülmények”, amelyek

tehát sikeresen csíráznak, fejlődnek. Amint tudjuk, a vaddisznó például előszeretettel túrja ki még az egyéves csemetéket is a tövüknél található makk-maradék kedvéért.

A faállományt ért károk számbavétele során a Szerző méltatja az Erdészeti Szolgálat által működtetett mérőhálózatot és ismerteti annak mérési eredményeit. Sajnos – mint oly sok minden ezen a világon – az Erdővédelmi Hálózat módszere sem tökéletes. Nem tudja kimutatni azt a károsítást, aminek következtében egy értékes fafaj eltűnik az újulatból, a fiatalosból. Például a cseres-gyertyánosból a tölgy, az értékes elegyfák, a hárs, a vadgyümölcsök stb.

Sajnos, most afelé haladunk, hogy az erdőgazdálkodóknak egyre inkább le kell mondaniuk az erdő természetes felújításáról. Furcsaság, hogy a derék

természetvédőink korántsem küzdenek a túlbujázó kerítésepítési láz ellen. Pedig ezeknél aligha találhatók „tájjidegenebb és természetellenesebb” jelenségek széles e hazában.

Ami pedig a Szerző által említett 5 „megbízhatatlan vadlétszám-adatot” illeti, egy adatra azért támaszkodhatunk. Ha évente, sőt évtizedeken át X darab vadat ejtünk el, akkor jó eséllyel következtethetünk a megmaradtak, a törzsállomány létszámára.

Összegezve, az erdei kerítések nem tesznek jót sem a erdőgazdának, sem a vadállománynak, sem az erdőben felüldülni és nem bosszankodni óhajtó nagyközönségnek. Megnehezítik a gazdasági tisztánlátást az egyes ágazatok között, és sok adófizetői pénz elkötővetyülésére alkalmasak.

Reményfy László

Az erdők világa

A fenti címmel új időszaki kiállítás nyílt szeptemberben a barcsi Dráva Múzeumban. A kiállítás ötlete – és a kivitelezés jó része – a Dráva Völgye Középiskola erdész tagozata mérnök-tanárainak és tanulóinak köszönhető. A *dr. Hartner Anna* igazgatóhelyettes vezette team kiváló munkát végzett. A látogató megismerheti a környéken lévő erdők jellegzetes társulásait, az erdő életközösségét, állatait, fás és lágy szárú növényeit.

Az említetteken kívül többen hozzájárultak a kiállítás sikeréhez. Az alaphangu-

latot *Detrich Miklósnak* az előtérben kiállított fotósorozata adja meg, melyen a környék különleges korú, méretű, alakú fái láthatók. Érdekes darab az a vadászskürt, amely *Bidó Ferenc*, a tarnócai Széchenyi-uradalom egykori alkalmazottja gyűjteményéből származik. *Botka János*, nyugdíjas biológia tanár igazán látványos csigagyűjteményét ajánlotta fel a kiállítás számára.

A kiállítást *Varga Tamás* erdőmérnök, a Soproni Erdészeti Múzeum igazgatója (jobbról) ajánlotta az érdeklődők figyelmébe.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**

